

— सम् *med. zusammen streben, sich vereinigen auf*, mit dem loc.: समस्मिन्नुज्जते गिरः RV. 1, 6, 9.

5. अर्ज (in 2. अर्जक, अर्जुन, अर्ज u. s. w.) = रज् = रान् und 1. अर्च 1.

1. अर्जक (von 1. अर्ज) adj. *herbeischaffend, erwerbend*: अत एव वसिष्ठेन ज्येष्ठस्यंशद्वयमभिधायार्जकस्यंशद्वयमभिहितम् Dā. im ÇKDr.

2. अर्जक (von 3. अर्ज) m. N. verschiedener Pflanzen: 1) *Ocymum gratissimum* L., eine wohlriechende Pflanze, AK. 2, 4, 2, 60. — 2) वर्चरी-भेद (नुद्रतुलसी, नुद्रपर्ण, मुखार्जक, उग्रगन्ध, जम्बीर, कुठर, कठिञ्जर) Rāgan. im ÇKDr. — 3) सामान्यतुलसी Ratnam. im ÇKDr.

अर्जन (von 1. अर्ज) n. *das Herbeischaffen, Erwerben, Einsammeln* P. 3, 1, 20, VArt. 2. अर्थानामर्जनं दुःखम् Pañāt. I, 179. द्रव्यार्जनं च नाशं च मित्रामित्रस्य चार्जनम् M. 12, 79. अर्थार्जनं Hit. 10, 14. I, 148. 172. KATH. 5, 26, 129. कण्णिशार्जनं शिलम् H. 863.

अर्जुन (von 5. अर्ज) Un. 3, 58. 1) adj. f. ई. a) *weisslich, licht, die Farbe des Tageslichts* (als m. die Farbe in abstr.) AK. 1, 1, 4, 22. 3, 4, 83. Trik. 3, 3, 229. H. 1393. an. 3, 352. MED. n. 30. अर्कश्च कूलमकर्जुनं (Nir. 2, 11: = शुक्लम्) च RV. 6, 9, 1. कृष्णयोः पुत्रो अर्जुनो रात्र्यां वृत्तो ज्ञायत AV. 13, 3, 26. कृष्ण इषाण्यर्जुना RV. 10, 21, 3. वज्रम् 3, 44, 5. वस्त्राणि 39, 2. अर्कै (von der Milch; SV. v. l. vom Soma) 9, 107, 13. वारम्भ्ययम् 69, 4. von Insecten AV. 2, 32, 2. 5, 23, 9. so heisst *die Erde* 5, 84, 2. *die Morgenröthe* 1, 49, 3. Naigh. 1, 8. न हि रात्र्यपयोध्येयं सासरेवार्जुनो ज्ञया R. 2, 114, 14. — b) *silbern*: प्रेङ्गा हरिता अर्जुना उत AV. 4, 37, 5. — 2) m. a) *Pfau* Trik. 3, 3, 229. MED. n. 30. — b) *eine bes. Hautkrankheit* (nach Śā.) RV. 4, 122, 5. — c) *Terminalia Arjuna* W. u. A., ein starker Baum mit wirksamer Rinde, AK. 2, 4, 2, 25. Trik. 3, 3, 229. H. 1135. an. 3, 353. MED. n. 30. N. (Bopp) 12, 3. R. 3, 39, 13. 4, 1, 12. 27, 5. 5, 95, 8. Suçr. 1, 138, 4. 2, 13, 4. 106, 12. 113, 18. अर्जुनद्रुमः Trik. 3, 3, 285. अर्जुनपुत्र्यम् und अर्जुनशिरीषम् gaṇa गवाद्यादि. — d) ein Name Indra's: अरिष्टो अर्जुनः VS. 10, 21. अर्जुनो ह वै नामेन्द्रो पदस्य गुह्यं नाम Çat. Br. 2, 1, 2, 12. 5, 4, 2, 7. Ind. St. 1, 189. fg. WEBER, Lit. 110. 131. fg. — e) N. pr. der 3te Sohn Pañdu's, gezeugt von Indra mit Kuntī, Trik. 2, 8, 16. 3, 3, 229. H. 708. an. 3, 353. MED. n. 30. Indra. 1, 10. fgg. Draup. 3, 6. MBh. 1, 3814 (vgl. 4785. fgg.). 4, 1375. VP. 437. 439. 613. 615. fg. KATH. 9, 7. LALIT. 26. LIA. I, 638. 641. Anh. XXV. Ind. St. 1, 184. 189. fg. 206. 415. fg. WEBER, Lit. 36. 49. 110. fg. 113. fg. 176. fg. Verz. d. B. H. No. 434. अर्जुनपरिचय GILD. Bibl. 179. ० समागम 166. अर्जुनाः *die Nachkommen des A.* P. 2, 4, 66, Sch.

— f) N. pr. ein Sohn Krtavirja's (daher Krtavirja zubenannt), der von Paraçurāma erschlagen wird, Trik. 2, 8, 9. 3, 3, 228. H. 702. an. 3, 353. MED. n. 30. MBh. 12, 1750. R. 1, 75, 23. VP. 417. Hariv. 1850. fgg. LIA. I, 715. Anh. XXVII. Ind. St. 2, 136. 142. — g) N. pr. ein Çākja und grosser Mathematiker LALIT. 139. fgg. Auch in der spätern Zeit tritt Arjuna als Mannsname auf Z. f. die K. d. M. I, 226. Verz. d. B. H. No. 437. 814. अर्जुनमिश्र 392. 393. 398. — h) N. eines Landes VARĀH. Bṛh. S. 14, 25 in Verz. d. B. H. 241. — i) *der einzige Sohn einer Mutter* (wohl mit Anspielung auf den Eigenn. Arjuna) H. an. 3, 353. MED. n. 30. — 3) f. ० नी. a) *Kupplerin* H. an. MED. n. 31. — b) *Kuh* AK. 2, 9, 67. Trik. 3, 3, 229. H. 1263. an. MED. — c) *eine bes. Schlange* AV. 2, 24, 7. — d) *du. und pl. N. eines Sternbildes*, sonst auch *पल्लुग्न्यौ* genannt: मधामु कन्यत्त गावो ऽर्जु-

न्योः पर्युक्षते RV. 10, 83, 13. Vgl. Kauç. 75. अर्जुन्यो वै नामैतास्ता एतत्प्रेतमाचक्षते पल्लुग्न्य इति Çat. Br. 2, 1, 2, 11. Ind. St. 1, 190. WEBER, Lit. 222. — e) N. pr. Ushā (vgl. u. 1, a, am Ende, wo *die Morgenröthe* so heisst), die Gemahlin Aniruddha's Trik. 3, 3, 229. H. an. 3, 353. MED. n. 31. — f) N. eines Flusses, der sonst Bāhudā oder Karatojā heisst, H. 1086. an. MED. — 4) n. a) = रजत *Silber*: दिवस्त्वा पातु हरितं मध्याह्ना पातुर्जुनम् । भूम्या अयस्मयं पातु AV. 5, 23, 9. 5 (vgl. ebend. 1: हरितं त्रीणि रजते त्रीण्ययमि त्रीणि). Nach Naigh. 3, 7 ein *त्र्यनामन्* — b) *Gold* H. 1044. — c) *eine Krankheit des Weissen im Auge* H. an. 3, 353. MED. n. 31. Suçr. 2, 311, 2. — d) *Gras* AK. 2, 4, 2, 33. H. 1193. an. 3, 352. MED. In dieser Bed. oxytonirt Un. 3, 59. ÇANT. 1, 17.

अर्जुनक (von अर्जुन) m. *ein Verehrer von Arjuna* P. 4, 3, 98. 6, 1, 197, Sch.

अर्जुनकाण्ड (अ० + का०) adj. *mit weisslichen Fortsätzen* (Abzweigungen u. dgl.) versehen: वृक्षेर्जुनकाण्डस्य पर्वस्य पल्लव्या AV. 2, 8, 3.

अर्जुनध्वज (अ० + ध्व०) m. ein Bein. Hanumant's Trik. 2, 8, 7. H. 703.

अर्जुनपाकी (von अ० + पाक) f. N. einer Pflanze und deren Früchte gaṇa करीतक्यादि.

अर्जुनसै (von अर्जुन 2, c.) adj. *mit Arjuna's bewachsen* gaṇa तृणादि.

अर्जुनाव m. N. pr. gaṇa धूमादि.

अर्जुनोपम (von अ० 2, c. + उपमा) m. (*dem Arjuna ähnlich*) Tectona grandis L., der Teakbaum, Ratnam. im ÇKDr.

अर्ण (अण्), अर्णोति und अर्णुते oder अर्णोति und अर्णुते; perf. अर्णन्, अर्णणे u. s. w. gehen Dhātup. 30, 5. — Eine aus अर्, अर्णोति gebildete Form.

अर्णी 1) adj. a) *wallend, fluthend*: अणोरूपो अर्नवः अर्णीः RV. 1, 174, 2. 3, 32, 5. — b) *aufbrausend, unruhig*: त्वे चिदणीं मधुपं शयानमसिन्धुं वज्रं मृदादुद्रयः RV. 5, 32, 8. — 2) m. a) *Woge, Fluth, Strom*: वर्धन्तो व्यावो गिर्यश्चन्द्राया उदा वर्धन्तामभिधाता अर्णीः RV. 5, 44, 14. अग्ने दिवो अर्णमिच्छा विगासि 3, 22, 3. Vgl. खोदैर्अर्ण (Naigh. 1, 13). — b) *der Teakbaum* ÇARDAK. im ÇKDr. — c) *Buchstab* (= वर्णा) nach der heil. Schrift (आ-गम) ebend. Vgl. MAHIDH. zu VS. 3, 25. 34. 39. 41. 43. 4, 33. u. s. w. — d) N. eines Metrums COLEBR. Misc. Ess. II, 130. N. 4. 164 (अर्णी); vgl. अर्णव 2, c. — e) N. pr.: उत त्या स्य अर्णी सुरवैरिन्द्र पारतः । अर्णी चित्रयावधीः ॥ RV. 4, 30, 18. — 3) n. *das Wogen, Gewühl* (des Kampfes): यत्र वक्त्रिर्भिक्षितो दुहुवद्रेण्यः पशुः । नृमणो वीर्यस्त्वो ऽर्णी धीरेव सन्निता RV. 5, 50, 4. — Von अर् oder अर्द्; vgl. अर्णस्.

अर्णवै (von अर्णी 1) adj. a) *wallend, fluthend*: (सरस्वती) यस्या अर्णवो अर्द्धतस्वेवर्धरिर्लुण्णवः । अमश्चरति रोहिवत् RV. 6, 61, 8. तिरः समुद्रमर्णवम् 1, 19, 7. अस्तंभ्रातिसन्धुमर्णवम् 3, 53, 9. त्वेषः स भानुर्णवो नृचन्ताः 22, 2. मृकान्केतुर्णवः सूर्यस्य 7, 63, 2. VS. 16, 55. AV. 12, 1, 60. 13, 1, 36. — b) *aufbrausend, unruhig*: शतक्रतुमर्णवै शाकिनं नरम् RV. 3, 51, 2. subst. *ein in den Strömungen der Luft und Wolken thätiger Dämon*: इन्द्रो मृकामेकतो अर्णवस्य व्रतामिनादङ्गिराभिर्गणानः 10, 111, 4. इन्द्रो मृकामेकतो अर्णवस्य त्वि मूर्धानमभिनद्वृक्षस्य 67, 12. अत्र एकपातनयिर्लुण्णवः 66, 11. — 2) m. a) *Woge, Fluth, Strom*: निरुपामैकतो अर्णवम् RV. 1, 56, 5. 83, 9. तमर्णवान्बद्धानां अरम्णाः 5, 32, 1. अनु स्वं भानुं अययत्ते अर्णवैः 39, 1. — b) *wogende See, Meerfluth*: सो अर्णवो न नव्यः समुद्रियः प्रति गृणाति